

УДК 378.141

СЛЮСАРЕНКО Ніна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені професора Євгена Петухова, Херсонський державний університет, вул. Шевченка, 14, м. Івано-Франківськ, 76018, Україна; професор кафедри педагогіки й менеджменту освіти, Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти», вул. Покришева, 41, м. Херсон, 73040, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9215-5936>

ResearcherID: <https://publons.com/wos-op/researcher/5243980/nina-vitaliivna-slyusarenko/>

СОТЕР Марія – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри соціальних та загально-технічних дисциплін, Первомайський навчально-науковий інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, вул. Одеська, 107, м. Первомайськ, Миколаївська обл., 55200, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4626-0137>

ResearcherID: <https://publons.com/wos-op/researcher/1598952/mariia-soter/>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/46.7>

Бібліографічний опис статті: Слюсаренко, Н., Сотер, М. (2022) Цифровізація іншомовної підготовки у закладах вищої освіти України. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». № 14(46), 48–55. doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/46.7>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті представлено трактування поняття «цифровізація іншомовної підготовки здобувачів технічних закладів вищої освіти», яке розглядається як складний процес формування засобами іноземної мови із активним залученням цифрових ресурсів здатності майбутніх фахівців технічних галузей здійснювати високоефективне взаєморозуміння і взаємодію з іноземними співрозмовниками (в Україні і закордоном), як для особистих, так і професійних цілей, в усній і письмових формах; можливості аналізувати й використовувати різного роду науково-технічну інформацію, яка представлена в англійськомовних джерелах відповідних галузей, задля її подальшого застосування у професійній діяльності; здатності користуватись різного роду електронними словниками (друкованими та електронними) тощо.

Виокремлено дієві інструменти, які дозволяють інтенсифікувати процес цифровізації іншомовної підготовки: системи управління навчанням (*Learning Management Systems*); синхронні (*synchronous tools*) та асинхронні засоби (*asynchronous tools*); цифрові засоби діагностування результатів навчальної діяльності й встановлення зворотного зв'язку; віртуальна реальність та ін.

Акцентовано, що оптимізація процесу іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти через залучення цифрових ресурсів дозволить комплексно реалізувати когнітивний, комунікативний, цифровий, мотиваційний, культурний, соціокультурний, творчий, креативно-інноваційний потенціал особистості, що сприятиме формуванню у здобувачів активної життєвої позиції, забезпечить їх успішну соціалізацію і професіоналізацію та підвищить конкурентоспроможність на глобалізованому ринку праці.

Схарактеризовано переваги імплементації цифрових ресурсів у процес іншомовної підготовки здобувачів технічних закладів вищої освіти України.

Ключові слова: цифровізація освіти, іншомовна підготовка, цифровізація іншомовної підготовки, цифровізація іншомовної підготовки у технічних закладах вищої освіти України.

SLYUSARENKO Nina – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Professor Ye. Petukhov Department of Pedagogy, Psychology and Educational Management, Kherson State University, 14 Shevchenko Str., Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine; Professor at the Department of Pedagogy and Educational Management, Municipal Higher Educational Institution "Kherson Academy of Continuing Education" of Kherson Regional Council, Pokrysheva Str., 41, Kherson, 73040, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9215-5936>

ResearcherID: <https://publons.com/wos-op/researcher/5243980/nina-vitaliivna-slyusarenko/>

SOTER Mariia – Ph.D. in Pedagogical Sciences, Lecturer at the Department of Social and General Technical Disciplines, Pervomaisk Educational and Scientific Institute of Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Odeska Str., 107, Pervomaisk, Mykolaiv Oblast, 55200, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4626-0137>

ResearcherID: <https://publons.com/wos-op/researcher/1598952/mariia-soter/>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/46.7>

To cite this article: Slyusarenko, N., Soter, M. (2022) Tsyfrovizatsiia inshomovnoi pidhotovky u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Digitalization of foreign language training in higher education institutions of Ukraine] Human Studies. Series of Pedagogy, № 14(46), 48–55, doi: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.13/46.7>

DIGITALIZATION OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE

Summary. *The article represents the interpretation of the notion of "digitalization of foreign language training of students of higher education technical institutions", which is considered as a complicated process of formation by foreign language means with the active involvement of digital resources, the ability of future specialists in technical fields to achieve highly effective mutual understanding and interaction with foreign interlocutors (in Ukraine and abroad), both for personal and professional goals in oral and written forms; the ability to analyse and use various kinds of scientific and technical information, which is presented in English-language sources of the relevant fields, for its further application in professional activities; the ability to use various types of electronic dictionaries (printed and electronic), etc.*

Effective tools have been singled out, which give an opportunity to intensify the process of digitalization of foreign language training: learning management systems; synchronous and asynchronous tools; digital means of diagnosing the results of educational activities and establishing feedback; virtual reality, etc.

It has been emphasized that the optimization of the process of foreign language training of students of higher education technical institutions through the involvement of digital resources will allow comprehensive realization of their cognitive, communicative, digital, motivational, cultural, socio-cultural, creative, constructive and innovative individual potential, which will contribute to the formation of students' active life position and ensure their successful socialization and professionalization, increase competitiveness in the globalized labour market.

The advantages of the implementation of digital resources in the process of foreign language training of students of higher education technical institutions of Ukraine have been characterized.

Key words: *digitalization of education, foreign language training, digitalization of foreign language training, digitalization of foreign language training in higher education technical institutions of Ukraine.*

Вступ. Одним із викликів, що стоїть перед вищою освітою України в умовах суспільних трансформацій, інтенсивного технологічного розвитку, інтернаціоналізації та глобалізації освітніх процесів, долучення до Європейського простору вищої освіти (*European Higher Education Area*), академічної та професійної мобільності, навчання протягом життя (*life long learning*), світового та вітчизняного ранжування закладів вищої освіти (*Ranking Higher Education Institutions*) з метою досягнення їх конкурентоспроможності, є цифровізація. Цифровізація вищої освіти нині – це не просто пріоритетна і нагальна вимога часу, а одна з новітніх умов існування сучасної системи освіти взагалі й вищої, зокрема. Адже, як наголошує Т. Собченко, «у ХХІ столітті студенти будь-якого фаху повинні досконало

володіти цифровими технологіями, а головне уміти їх застосовувати у практичній діяльності. Це значно підвищить їх професіоналізм та відкриє більше можливостей для професійної самореалізації» (Sobchenko, 2021, p. 286).

Про значущість питань, що безпосередньо пов'язані з цифровізацією освіти, використанням цифрових та комп'ютерних технологій в освітньому процесі вищої школи, зазначено в таких нормативно-правових документах, як-от: «Цифрова аджента Україна – 2020» (2016); «Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки» (2018); «Положення про Національну освітню електронну платформу» (2018); «Положення про електронні підручники» (2018); «Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої

та вищої освіти» (2020); «Лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-249 щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій» (2020); «Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти» (2020); «Концепція розвитку цифрових компетентностей» (2021); «Опис рамки цифрової компетентності для громадян України» (2021) та ін.

Гостра потреба у висококваліфікованих фахівцях інженерних спеціальностей, яких готують технічні заклади вищої освіти, викликана тим, що саме від їх підготовки залежить успіх розвитку науково-технічного та промислового комплексу нашої держави. Конкурентоспроможність інженерів у час науково-технічного прогресу безпосередньо залежить від сформованості у них професійних, вузькоспеціалізованих навичок (*hard skills*), м'яких, універсальних навичок (*soft skills*) та цифрових навичок (*digital skills*).

Іншомовна підготовка інженерів у рамках сучасних інтеграційних процесів України – це складова, а точніше невід'ємна частина їх підготовки до професійної діяльності, що сприяє формуванню м'яких, універсальних навичок (*soft skills*). Вимога вільного володіння іноземною мовою й спілкування нею з іншими носіями мови для фахівців різних галузей, зокрема й технічних, є загальноприйнятою нормою і практикою. Відтак, нагальною потребою стає пошук шляхів інтенсифікації й оптимізації іншомовної підготовки здобувачів технічних закладів вищої освіти України. Одним із передових рішень цього питання є цифровізація іншомовної підготовки, яка дозволить активізувати освітній процес, підвищити рівень і якість сприйняття, розуміння і засвоєння змісту навчального матеріалу, а також рівень мотивації.

Аналіз останніх досліджень. Різні аспекти цифровізації підготовки здобувачів закладів вищої освіти України досліджували багато вчених. Лише останнім часом з'явилися такі публікації: В. Биков «Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України» (2019); В. Арешонков «Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді» (2020); В. Биков, О. Спірін, О. Пінчук «Сучасні завдання цифрової трансформації освіти» (2020), О. Кохановська, Н. Слюсаренко «Сутність та складові цифрового інтелекту особистості» (2020), Л. Морська «Формування цифрової ідентичності: виклики та педагогічні

перспективи» (2020), Т. Бондар «Цифровізація навчального простору як маркер сучасної системи освіти» (2021), І. Потюк «Використання цифрових технологій в навчальному середовищі закладів вищої освіти: офлайн та онлайн формати» (2021), С. Сисоева «Педагогічні аспекти цифровізації освіти» (2021), І. Шищенко, І. Харченко «Теоретичні аспекти цифрової трансформації професійної підготовки майбутніх фахівців» (2021) та ін.

Деякі питання цифровізації іншомовної підготовки здобувачів закладів вищої освіти висвітлено в низці наукових праць, а саме: О. Тарнопольський «Використання Інтернет-технологій у навчанні англійської мови для професійного спілкування студентів немовних спеціальностей» (2010), О. Тарнопольський, М. Кабанова «Впровадження комп'ютерних технологій у навчання іноземних мов: історія і перспективи» (2019), О. Косович «Проблеми дистанційного навчання іноземних мов в умовах пандемії» (2021), О. Крічкер, Н. Єремєєва «Сучасні підходи та інноваційні технології формування англомовної комунікативної компетентності в процесі дистанційного навчання студентів технічних ЗВО» (2021) та ін.

Разом із тим, зауважимо, що дослідження науковців здебільшого торкаються різних аспектів цифровізації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Тоді як проблема цифровізації іншомовної підготовки потребує комплексного розгляду.

Мета статті. На основі вивчення сучасних досліджень схарактеризувати процес цифровізації іншомовної підготовки у технічних закладах вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу. Нині «цифровий світ є тією реальністю, в якій відбувається життєдіяльність сучасної людини» (Sysoieva, 2021, p. 30). Відтак, необхідним є максимальна адаптація цифрових ресурсів у процес підготовки конкурентоздатних, висококваліфікованих фахівців у закладах вищої освіти України, зокрема й технічних.

С. Сисоева стверджує, що цифровізація орієнтована на підготовку спеціалістів, які «гарантовано будуть затребувані на ринку праці, легко і вільно будуть володіють мобільними і інтернет-технологіями, а також будуть орієнтовані на безперервне навчання (підвищення кваліфікації) засобами цифрових технологій» (Sysoieva, 2021, p. 28). Поряд із потребою у цифрових навичках (*digital skills*) необхідним є вільне володіння іноземною мовою, яке відноситься до м'яких навичок

(*soft skills*). Оптимізація процесу іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти через залучення цифрових ресурсів сприяє комплексній реалізації когнітивного, комунікативного, цифрового, мотиваційного, культурного, соціокультурного, творчого, креативно-інноваційного потенціалу особистості, що у свою чергу слугує формуванню у здобувачів вищої освіти активної життєвої позиції, забезпечує успішну соціалізацію і професіоналізацію, підвищує їх конкурентоспроможність на глобалізованому ринку праці.

Вимоги до професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців окреслено, зокрема, в Програмі з англійської мови для професійного спілкування (*English for Specific Purposes (ESP) National Curriculum for Universities*) (2005), яка рекомендована Міністерством освіти і науки України. Там зазначається, що для отримання ступеня бакалавра, разом з усіма іншими професійними вміннями, здобувач має бути здатним ефективно спілкуватися англійською мовою у професійному середовищі, щоб «обговорювати навчальні та пов'язані зі спеціалізацією питання, для того щоб досягти розуміння зі співрозмовником; готувати публічні виступи з низки великої кількості галузевих питань, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації та адекватні форми ведення дискусій і дебатів; знаходити нову текстову, графічну, аудіо та відео інформацію, що міститься в англійськомовних галузевих матеріалах (як у друкованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами і термінологією; аналізувати англійськомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень; писати професійні тексти і документи англійською мовою з низки галузевих питань; писати ділові та професійні листи, демонструючи міжкультурне розуміння та попередні знання у конкретному професійному контексті; перекладати англійськомовні професійні тексти на рідну мову, користуючись двомовними термінологічними словниками, електронними словниками та програмним забезпеченням перекладацького спрямування України» (Bakaieva, Borysenko, Zuienok, Ivanishcheva, Klymenko, Kozymyrska, Kostrytska, Skrypnyk, Todorova, & Khodtseva, 2005, p. 3). Цифровізація процесу іншомовної підготовки здобувачів технічних закладів вищої освіти є тим ресурсом, який у комплексі з традиційними дозволить модернізувати й інтенсифікувати весь освітній процес.

Однак, як наголошує В. Арешонков, перед вітчизняними університетами постала низка сучасних викликів, пов'язаних із цифровізацією освітнього процесу, як-от: «пошук моделі цифровізації кожним закладом вищої освіти в межах визначеної автономії; необхідність формування оптимальної структури закладу вищої освіти та поєднання складників цієї структури в ефективну систему, на основі якої і формується цифровий університет; поєднання елементів інформаційно-комунікаційних технологій, що є в кожному університеті, у систему, на основі якої і формується цифровий університет, і технічних засобів навчання у дієві мережеві інструменти; визначення ролі, завдань і видів діяльності для наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників такого університету; заміну традиційного «аудиторного» освітнього простору на віртуально-мережевий; пошуку відповідних освітніх методів і прийомів дистанційного навчання; налагодження ефективної комунікації усіх учасників освітнього процесу в мережевому середовищі» (Areshonkov, 2020, p. 2–3).

К. Краус констатує той факт, що «цифровізація освіти вже змінює традиційну систему освіти у напрямі формування її нової якості». Це, за тлумаченням вченої, позначається на суттєвому збільшенні кількості віртуальних освітніх платформ; збільшенні використання одного електронного ресурсу багаторазово для надання різних за змістом освітніх послуг; імплементації нових освітніх технологій та цифрових платформ, які надають освітні послуги (Kraus, 2018, p. 49).

Процес цифровізації освіти істотно розширив можливості імплементації змішаних форм навчання (поєднання онлайн та офлайн-навчання). Більш того, вона «дозволяє збільшити віртуальну мобільність студентів, дає змогу студентам університетів України навчатись в університетах інших країн та проходити там стажування. Цифровізація освітніх послуг в Україні дозволяє конкурувати в межах єдиного європейського освітнього простору» (Kraus, 2018, p. 50).

Вчені виокремлюють особливості цифрових засобів, адже «вони істотно полегшують розуміння та запам'ятовування найбільш важливих понять та прикладів, залучають здобувачів освіти в процес навчання, викликаючи при цьому позитивні емоції та створюючи ситуацію успіху. Тому викладач повинен забезпечити глибоке, яскраве, точне враження про те, що необхідно запам'ятати» (Kokhanovska, & Slyusarenko, 2020, p. 44).

Разом із тим, інтенсивність використання цифрових ресурсів в освітньому процесі викликає потребу «формування і розвитку навичок тих, хто навчається, щодо здоров'язбережувального використання засобів ІКТ, зокрема шляхом упровадження відповідних просвітницьких заходів» (Вуков, Spirin, & Pinchuk, 2020, р. 31).

В. Биков, О. Спирін, О. Пінчук пропонують різні організаційні форми для використання засобів ІКТ у навчанні: «онлайн-курси, онлайн-консультування, онлайн-тренінги, хакатони, вебіари, використання інтерактивних ЕП, електронних віртуальних лабораторій, електронних соціальних мереж, відвідування інтерактивних музеїв науки, створення презентацій, платформ спілкування за науковими інтересами, міжнародних конкурсів з рішення науково-технічних задач, віртуальних технопарків та інші» (Вуков, Spirin, & Pinchuk, 2020, р. 31). За твердженням науковців, електронний освітній контент включає: «бібліотечне та інформаційно-ресурсне забезпечення навчання, виховання, управління, проведення навчальних та наукових досліджень; ресурси бібліотечних інформаційних центрів; колекції електронних освітніх ресурсів, зміст сайтів навчальних закладів» (Вуков, Spirin, & Pinchuk, 2020, р. 31).

І. Потюк пропонує таксономію цифрових технологій, зокрема: системи управління навчанням (*Learning Management Systems, LMS*); інструменти/системи для публікацій та спільного доступу/взаємодії; соціальні мережі; інструменти міжособистісного спілкування; мобільні додатки/застосунки; інструменти агрегації контенту; віртуальна реальність; системи оцінювання та зворотного зв'язку (Potiuk, 2021, р. 221).

На основі систематизації та узагальнення сучасних досліджень (Areshonkov, 2020; Вуков, Spirin, & Pinchuk, 2020; Kokhanovska, & Slyusarenko, 2020; Kraus, 2018; Sysoieva, 2021; Sobchenko, 2021; Potiuk, 2021), теорії і практики імплементації цифрових технологій у процес іншомовної підготовки виокремимо дієві інструменти, які дозволяють оптимізувати процес цифровізації освітнього процесу.

До таких інструментів, перш за все, віднесемо, системи управління навчанням (*Learning Management Systems*). Ці програмні додатки дозволяють детально й системно спланувати освітній процес враховуючи при цьому індивідуальні особливості здобувачів, авторизувати всіх його учасників, надавати їм цілодобовий вільний доступ до навчальних матеріалів

підвищуючи при цьому ефективність самостійної роботи здобувачів, здійснювати контроль та оцінювання конкретних результатів їх діяльності. Найбільш поширеним є використання Moodle (*Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment*), WebCT (*Web Course Tools*) or Blackboard Learning System, Google Classroom та ін.

Забезпечення міжособистісного інтерактивного спілкування, яке реалізується шляхом залучення синхронних засобів (*synchronous tools*), але на відстані здійснюється через Skype, ZOOM, Google Meet, Webex Webinars, Viber, WhatsApp, Telegram, Discord тощо. Для іншомовної підготовки у технічних закладах вищої освіти ці інструменти є вкрай важливими. Вони дають можливість доповнити системи управління навчанням й реалізувати не просто обмін інформацією, а комунікативну взаємодію партнерів іноземною мовою, що за недостатньої кількості годин, які виділяються у технічному закладі вищої освіти на іншомовну підготовку здобувачів, є досить значущим.

Крім того, як викладач, так і здобувачі освіти мають змогу під час відео зв'язку застосувати допоміжні засоби: презентації (створені за допомогою графічних інструментів Microsoft Power Point, Canva, Google Presentations, Google Slides, Projeqt, Plotagon, Playbuzz тощо), аудіо- та відеоматеріали, різного роду Інтернет ресурси. Залучення автентичних аудіо- та відеозаписів, змістова тематика яких безпосередньо пов'язана з ситуаціями майбутнього фаху, прискорює адаптацію здобувачів до професійної діяльності в іншомовному середовищі. У ході веб-конференції має підтримуватись постійна активна участь тих, хто навчається, вони повинні бути повноцінними, ініціативними суб'єктами освітнього процесу.

Ефективними асинхронними засобами (*asynchronous tools*) під час іншомовної підготовки майбутніх фахівців є такі, які дають можливість здійснювати взаємообмін інформацією з часовим відривом/затримкою. До таких засобів відносимо чати, форуми, блоги тощо.

В іншомовній підготовці раціонально також використовувати хмарні сервіси (Google, Dropbox, Microsoft OneDrive тощо). Як приклад, зазначимо, що Google Docs дає можливість зберігати електронні документи, таблиці, діаграми, опорні схеми, форми, презентації, малюнки тощо. Облікові записи Google дозволяють розробляти різного роду презентації, електронні таблиці, схеми, інтелектуальні карти, текстові документи онлайн, зокрема

й іноземною мовою. Надають можливість залучати викладача до готового інформаційного продукту, створеного здобувачем, внести поправки, побажання, коментарі до всієї роботи загалом чи до окремих фрагментів, пропонувати ідеї для її вдосконалення тощо.

Невід'ємним компонентом цифровізації іншомовної підготовки у технічних закладах вищої освіти є комплекс ресурсів для діагностування результатів навчальної діяльності й установа зворотного зв'язку. Наприклад, електронне тестування (Google Forms, Kahoot, LearningApps, Quizizz, Online Test Pad), рефлексія (зворотний зв'язок у аудіо чи письмовій формі через Google Mail, Viber, WhatsApp, Telegram та ін.) тощо.

Досить важливою в іншомовній підготовці фахівців інженерних спеціальностей є віртуальна реальність (*virtual reality*). Онлайн ігри, програми-симулятори для роботи в режимі реального часу, віртуальні лабораторії, екскурсії, зустрічі тощо дають можливість зануритись у ситуації майбутньої професійної діяльності, що максимально наближені до реальних.

Розглянемо більш докладно деякі варіанти завдань із використанням цифрових ресурсів під час іншомовної підготовки здобувачів технічних закладів вищої освіти у процесі вивчення майбутніми інженерами дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням».

Так, наприклад, при вивченні теми «Успіх в інженерній кар'єрі» (*"Career Success in Engineering"*) здобувачам освіти на продуктивному етапі для формування іншомовної компетенції в письмі і говорінні можна запропонувати професійно-орієнтовану вправу «Мое перше е-портфоліо» (*"My First E-portfolio"*). Мета цієї вправи – навчити створювати е-портфоліо письмово (у вигляді резюме) та презентувати його усно. Реалізація завдання передбачає етап підготовки та етап презентації. На першому етапі викладач ставить перед здобувачами завдання створити власне електронне портфоліо майбутнього інженера іноземною мовою з використанням сучасних цифрових засобів та запропонованих карток із досвідом роботи. Портфоліо має бути складеним у вигляді резюме і включати такі основні компоненти, як-от: коротка презентація розробника; життєві інтереси, принципи, стратегії і цілі; представлення освіти, навичок та професійного досвіду (із залученням вищезгаданих карток). Для створення е-портфоліо викладач пропонує використовувати комп'ютер з доступом до мережі Інтернет та Google аканту для

реєстрації у безкоштовному сервісі Wakelet (<https://wakelet.com/>) для створення тематичних колекцій/резюме, або Microsoft Power Point. На другому етапі здобувачі презентують результати власної роботи усно (online) під час веб-конференції у Zoom. Таким чином, викладач має змогу оцінити е-портфоліо спочатку в письмовому електронному вигляді, а на занятті усно його презентацію.

Аналіз теоретичних і практичних досліджень щодо цифровізації іншомовної підготовки здобувачів технічних закладів вищої освіти Slyusarenko, & Soter, 2020; Bakaieva, Borysenko, Zuienok, Ivanishcheva, Klymenko, Kozymyrska, Kostrytska, Skrypyuk, Todorova, & Khodtseva, 2005) дозволяють трактувати це поняття як складний процес формування засобами іноземної мови із активним залученням цифрових ресурсів здатності майбутніх фахівців технічних галузей здійснювати високоефективне взаєморозуміння і взаємодію з іноземними співрозмовниками (в Україні і закордоном), як для особистих, так і професійних цілей в усній і письмових формах; можливості аналізувати й використовувати різного роду науково-технічну інформацію, яка представлена в англомовних джерелах відповідних галузей, задля її подальшого застосування у професійній діяльності; здатності користуватись різного роду електронними словниками (друкованими та електронними) тощо.

Висновки. Відтак, можемо стверджувати, що використання цифрових ресурсів у іншомовній підготовці майбутніх фахівців у технічних закладах вищої освіти України є вимогою часу та надає такі можливості:

- забезпечення постійного конструктивного зворотного зв'язку між усіма суб'єктами освітнього процесу;
- створення рівних можливостей доступу до взаємодії здобувачів та викладачів (зокрема, комунікативної взаємодії іноземною мовою) незалежно від місця їх знаходження у зручний домовлений для кожного учасника час;
- організація студентоцентрованого освітнього процесу з суб'єкт-суб'єктною взаємодією, в рамках якого всі заходи направлені на забезпечення кожного здобувача окремо й усіх разом необхідною інформацією цілодобово в режимах offline та online;
- демонстрування навчальних матеріалів іноземною мовою online в режимі реального часу та розширення доступу до освітніх ресурсів;
- забезпечення оптимальної гнучкості для тих, хто навчається, через можливість цілодобового доступу до інформації в режимі

реального часу (у будь-який час доби і в будь-якому місці з доступом до глобальної мережі Інтернет та за наявності відповідних технічних засобів);

– візуалізація дистанційного навчання (можливість бачити, чути співрозмовника (як викладача, так і всіх студентів), а також пропонувану викладачем інформацію, активно комунікувати, демонструвати всім учасникам освітнього процесу результати власної діяльності у вигляді презентацій, доповідей, звітів тощо);

– наближення спілкування та взаємодії до «природних умов», реалізація «живого спілкування з носіями мови» за рахунок віртуальних зустрічей та ін.;

– диференціювання та індивідуалізація навчання;

– підвищення мотивації та зацікавленості здобувачів освіти у навчанні, активізація їхньої

навчально-пізнавальної та науково-технічної діяльності, посилення інтересу до вивчення іноземної мови;

– реалізація можливостей дистанційної чи змішаної форм навчання для тих, хто цього потребує;

– ефективна організація самостійної навчальної роботи;

– стимулювання здобувачів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення та самоактуалізації, а також успіху в навчально-пізнавальній та науково-технічній діяльності.

До перспектив подальшого наукового пошуку відносимо дослідження можливостей поєднання різного роду цифрових ресурсів з метою отримання якомога якіснішого результату іншомовної підготовки студентів технічних закладів вищої освіти України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арешонков В. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді. *Вісник НАПН України*, 2020. Вип. 2(2). С. 1–6. URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-13-2>
2. Биков В., Спірін О., Пінчук О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. *Вісник кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*, 2020. Вип. 1. С. 27–36. URL: [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(1\).2020.27-36](https://doi.org/10.35387/ucj.1(1).2020.27-36)
3. Кохановська О., Слюсаренко Н. Сутність та складові цифрового інтелекту особистості. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»*, 2020. Вип. 46. С. 40–48.
4. Краус К. М. Імперативи формування цифрової освіти в Україні. *Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 27 лютого 2018. Київ : КУБГ, 2018. С. 49–51.
5. Програма з англійської мови для професійного спілкування. Колектив авторів : Г. Є. Бакаєва, О. А. Борисенко, І. І. Зуєнко. К.: Ленвіт, 2005. 119 с.
6. Сисоєва С. Педагогічні аспекти цифровізації освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія : Педагогічні науки*. 2021. № 4(69). С. 24–32.
7. Собченко Т. М. Особливості навчання студентів-філологів в умовах інформатизації та цифровізації вищої освіти. *Professional Education: Methodology, Theory and Technologies*, 2021. Вип. 13. С. 278–290.
8. Сотер М. Відеоконференція як засіб іншомовної підготовки студентів. *Гірська Школа Українських Карпат*. 2020. Вип. 22. С. 135–138. URL: <https://doi.org/10.15330/msuc.2020.22.135-138>
9. Потюк І. Є. Використання цифрових технологій в навчальному середовищі закладів вищої освіти: офлайн та онлайн формати. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : *Філологія*. Острого : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). С. 219–221.
10. Slyusarenko N. V., Soter M. V. Modern means of students' foreign language training of technical higher education institutions of Ukraine. *Education in the 21st Century: International scientific-methodological review*. Yerevan : YSU Press, 2020. No 1(3). Pp. 138–148.
11. Soter M. Using Zoom in Ukrainian technical higher education institutions. *Modern approaches to the introduction of science into practice: the X-th International scientific and practical conference*. Abstracts of X International Scientific and Practical Conference (San Francisco, USA; 30–31 March 2020). San Francisco, USA 2020. Pp. 100–101.

REFERENCES

1. Areshonkov, V. (2020). Tsyfrovizatsiia vyshchoi osvity: vyklyky ta vidpovidi [Digitalization of higher education: challenges and answers]. *Visnyk NAPN Ukrainy*, 2(2), 1–6. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-13-2> [in Ukrainian].
2. Bykov, V., Spirin, O., & Pinchuk, O. (2020). Suchasni zavdannia tsyfrovoyi transformatsii osvity [Modern tasks of digital transformation of education]. *UNESCO Chair Journal "Lifelong Professional Education in the XXI Century"*, (1), 27–36. [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(1\).2020.27-36](https://doi.org/10.35387/ucj.1(1).2020.27-36) [in Ukrainian].

3. Kokhanovska, O., & Slyusarenko, N. (2020). Sutnist ta skladovi tsyfrovoho intelektu osobystosti [Essence and components of digital personal intelligence]. *Pedahohichniy almanakh*, 46, 40–48. <https://doi.org/10.37915/pa.vi46.i06> [in Ukrainian].
4. Kraus, K. (2018). Imperatyvy formuvannia tsyfrovoy osvity v Ukraini [Imperatives of the formation of digital education in Ukraine], *Upravlinnia sotsialno-ekonomichnymy transformatsiiami u suchasnomu misti: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Management of socio-economic transformations in a modern city, Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference]. Kyiv [in Ukrainian].
5. Bakaieva, H., Borysenko, O., Zuienok, I., Ivanishcheva, V., Klymenko, L., Kozymyrska, T., Kostrytska, S., Skrypnyk, T., Todorova, N., & Khodtseva, A. (2005). *Prohrama z anhliiskoi movy dlia profesiinoho spilkuvannia* [English for Specific Purposes (ESP)]. Kyiv : Lenvit [in Ukrainian].
6. Sysoieva, S. (2021). Pedahohichni aspekty tsyfrovizatsii osvity [Pedagogical aspects of digitalization of education]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka (Serii: Pedahohichni nauky)*, 4 (69), 24–32. [in Ukrainian].
7. Sobchenko, T. M. (2021). Osoblyvosti navchannia studentiv-filolohiv v umovakh informatyzatsii ta tsyfrovizatsii vyshchoi osvity [Features of education of students-philologists in the conditions of informatization and digitalization of higher education]. *Professional Education: Methodology, Theory and Technologies*, 13, 278–290. [in Ukrainian].
8. Soter, M. (2020a). Videokonferentsiia yak zasib inshomovnoi pidhotovky studentiv [Videoconference as a means of students' foreign language training]. *Hirska Shkola Ukrainskykh Karpat*, 22, 135–138. doi: 10.15330/msuc.2020.22.135-138 [in Ukrainian].
9. Potiuk, I. (2021). Vykorystannia tsyfrovoykh tekhnolohii v navchalnomu seredovyshechi zakladiv vyshchoi osvity: oflain ta onlain formaty [Use of digital technologies in the educational environment of higher education: offline and online learning]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii : Filolohiia*, 11(79), 219–221. [in Ukrainian].
10. Slyusarenko, V., & Soter, V. (2020). Modern means of students' foreign language training of technical higher education institutions of Ukraine. *Education in the 21st Century*, 1(3), 138–148.
11. Soter, M. (2020b). Using Zoom in Ukrainian technical higher education institutions, *Modern approaches to the introduction of science into practice : the X-th International scientific and practical conference*, Proceedings of X International Scientific and Practical Conference. San Francisco, USA.